ŚATADHARMAVIDYĀMUKHAM OF VASUBANDHU[1]

वसुबन्धुविरचित महायानशतधर्मविद्यामुखम्

Yogācāra's Classification of Phenomena (Dharmas)

(The following is the Sanskrit translation of a treatise above named from the Chinese version of Hiuan Tsang. It is attributed to Bodhisattva Vasubandhu. It will be clear from the perusal of the treatise that it is merely a catalogue of a hundred dharmas into which the yogācāras have classified the things external as well as internal as against the Vaibhāṣikas who have put them into seventy five items. A detailed account of the classification of dharmas made by Vaibhāṣikas is given by Prof. Th. Stcherbatsky in his *Central conception of Buddhism*; Appendix)

यथाह भगवान्। सर्व धर्मा निरात्मका इति। यतत्रफ के सर्व धर्माः। किं नैरात्म्यम्। सर्व धर्माः संक्षेपेण पञ्चविद्याः-

१. चित्त धर्मः।
२. चैतसिक धर्मः।
३. रूपधर्मः।
४. चित्तविप्रयुक्तसंस्कारधर्मः।
५. असंस्कृतधर्मः[2] इति

प्रथमश्चित्तधर्मः संक्षेपेण अष्टप्रकारो भवति।

१. चक्षुर्विज्ञानम्
२. श्रोत्रविज्ञानम्
३. घ्राणर्विज्ञानम्
४. जिह्वाविज्ञानम्
५. कायर्विज्ञानम्
६. मनोर्विज्ञानम्
७. क्लिष्टमनोविज्ञानम्
८. आलयविज्ञानमिति[3]

द्वितीयंश्चैतसिकधर्मः संक्षेपेण एकपञ्चाशतद्विधः[4] षड्राशिषु विभक्तः।

१. सर्वत्रगाः पञ्च	- ५
२. विनियतभूमिकाः पञ्च	- ५
३. कुशला एकादश	- ११
४. क्लेशाः षट्	- ६
५. उपक्लेशा विंशति	- २०
६. अनियताश्चत्वारः इति	- ४
Total:	- ५१

१. पञ्च सर्वत्रगाः[5] -
१. मनस्कारः, २. स्पर्शः, ३. वेदना,
४. संज्ञा, ५. चेतना।

---

[1] Nanjio No.1213, Shanghai ed. vol. marked lai, part 10 fol. 11a.

[2] See *Mahāyāna Sūtrālaṅkāra*, XI, 37. Prakaraṇāryavaca śāstra. as quoted by Prof. Tucci; v in his article, 'The Idealistic school in Buddhism', p.8, published in the Dacca University Bulletin, No. XII.

[3] The Vaibhāṣikas do not accept the last two types of consciousness, manana and Ālayavijñāna, and bring the other types under one group, vijñāna, counted as one dharma.

[4] According to the Vaibhāṣikas Cetasikadharmas are only 46 :

1. Cittamahābhūmikā	- 10,
2. Kuśalamahābhūmikādharma	- 10,
3. Kleśamahābhūmikādharmaḥ	- 6,
4. Akuśalamahābhūmikādharmaḥ	- 2,
6. Aniyatabhūmikādharmaḥ	- 8
Total:	**46**

[5] These are mentioned by Vasubandhu in his Triṃśikā, vers.3c -d and explained by Sthiramati in his Bhāṣya thereon.

२. पञ्च विनियतभूमिकाः[6] –
१. छन्दः, २. अधिमोक्षः, ३. स्मृतिः,
४. समाधिः, ५. मतिः ।

३. एकादश कुशला[7] –
१. श्रद्धा, २. वीर्यम्, ३. ह्रीः, ४. अपत्रपा, ५. अलोभः,
६. अद्वेषः, ७. अमोहः, ८. प्रश्रब्धिः, ९. अप्रमाद,
१०. उपेक्षा, ११. अहिंसा ।

४. षट् क्लेशाः[8] –
१. राग, २. प्रतिघः, ३. मानः, ४. मोहः,
५. विचिकित्सा, ६. मिथ्यादृष्टि[9] ।

५. विंशति उपक्लेशा[10] –
१. क्रोधः, २. उपनाहः, ३. प्रदाशः, ४. म्रक्षः, ५. माया,
६. मदः, ७. शाठ्यम्, ८. विहिंसा, ९. ईर्ष्या,
१०. मात्सर्यम्, ११. आह्रीक्यम्[11], १२. अनपत्राप्यम्,
१३. आश्रद्धयम्, १४. कौसीद्यम्, १५. प्रमादः,
१६. स्त्यानम्, १७. उद्धवः, १८. मुषिता स्मृतिः,
१९. असंप्रजन्यम्, २०. विक्षेपः ।

६. चत्वार अनियता[12] –
१. मिद्धम्, २. कौकृत्यम्, ३. वितर्कः, ४. विचारः ।

तृतीयो रूपधर्मः संक्षेपेण एकादशविधः–
१. चक्षुः, २. श्रोतम्, ३. घ्राणम्, ४. जिह्वा, ५. कायः,
६. रूपम्, ७. शब्दः, ८. गन्धः, ९. रसः, १०. स्पर्शः,
११. धर्मायतन संगृहीत[13] रूपम् ।

चतुर्थश्चित्तविप्रयुक्तसंस्कारधर्मः संक्षेपेण[14] चतुर्विंशतिविधः–
१. प्राप्तिः, २. जीवितम्[15], ३. निकायसभागता,
४. पृथग्जातिः, ५. असंज्ञिसमापत्तिः,
६. निरोधसमापत्तिः, ७. असंज्ञिविपाकः,
८. नामकायः, ९. पदकायः, १०. व्यञ्जनकायः,
११. जातिः, १२. जरा, १३. स्थितिः, १४. अनित्यता,
१५. प्रवृत्तिः, or स्रोत सन्ततिः, १६. एवंभागीय or समाध्यन्तरम्, १७. प्रतिबन्धः, १८. जावन्यम्,
१९. क्रमः, २०. देशः or दिकः, २१. कालः, २२. संख्या,
२३. सामग्री or संयोगः, २४. भेदः, or वियोगः ।

पञ्चमो संस्कृतधर्मः संक्षेपेण[16] षड्विधः –
१. आकाशः, २. प्रतिसंख्यानिरोधः,
३. अप्रतिसंख्यानिरोधः, ४. अचलनिरोधः,
५. संज्ञावेदयितनिरोधः, ६. तथता ।

उक्तं नैरात्म्यं संक्षेपेण द्विविधम् –
१. पुद्गल नैरात्म्यम्, २. धर्मनैरात्म्यम्[17]

---

[6] Triṃśikā, verse. 10 b-c Bhāṣya, pp 25-6. It may be noted that this group and the previous one are put under one class cittamahābhūmikāḥ by the Vaibhāṣikas..

[7] Triṃśikā, verse. 10d-11a-c; Bhāṣya, pp. 26-28, the Vaibhāṣikas omit *amoha* in this group.

[8] Triṃ, ver. 11c-12a; Bhāṣya, p. 28-9. The Vaibhāṣikas count them thus: 1. moha, 2. pramāda, 3. kausīdya, 4. aśraddhā, 5. styāna 6. auddhatya which are, omitting moha, counted among 20 upakleśas of this group.

[9] Sthiramati explains it as pañca satkāyadṛṣṭayaḥ

[10] Triṃ. ver. 12b-13; Bhāṣya, pp. 30-31. The Vaibhāṣikas accept only the first ten upakleśas of ths group.

[11] These two dharmas (āhṛkhya and anapatrāpya) are put by the Vaibhāṣika under akuśalamahābhūmikādharmaḥ

[12] Triṃ. ver. 14; Bhāṣya, pp. 31-33, these are, for the Vaibhāṣikas, the first four of 8 aniyatabhūmikādharmaḥ. The other four aniyata dharmaḥ, rāga, dveṣa, māna and viciktsā are counted by Yogācāras among 6 kleśas, some of the kleśa and upakleśa groups are mentioned in the dhammadāyādasutta (Majjhimanikāya I, 3, p. 15): lobha, dosa, kodha, upanāha, makkha, palasa, issā, meccheram, māyā, sātteyam, thambha, sarambha, māna, atimāna, mada pamāda. These are again mentioned as upakleśas of the mind in the Vatthupamasutta (Majh. I, 7 p. 36f)

[13] This is avijñapati for the Vaibhāṣikas.

[14] According to the Vaibhāṣikas they are only 14, viz. Nos. 1-3, 5-14: thus 13 in the above list of the Yogācāras and aprāpti being added, 14 dharmas are counted.

[15] Chinese has ming-hen which means literally "life hatred". I think the character 'hen' is mistaken for ken, source; so I have taken both ming-ken to mean jīvitendriya or simply jīvita, the 7th dharma in the Vaibhāṣikas' list.

[16] The Vaibhāṣikas admit only the first 3 asaṃskṛtas

[17] The Vaibhāṣikas do not admit dharmanairātmya: dharmas for them are real entities. Nairātmya means parikalpitapudgaladharmābhāva and not sarvathaivāva ; see *Mahāyāna Sūtrālaṅkāra*, XI, 47 One may refer to S. Yamakami sogan; *System of Buddhist Thought*, pp. 217-229 for a clear exposition in English of all the terms mentioned in this treatise.